Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 2. 12. 2021, sen. zn. 29 NSČR 125/2020, ECLI:CZ:NS:2021:29.NSCR.125.2020.1

Číslo: 92/2022

Právní věta:

I v poměrech insolvenčního zákona ve znění účinném od 1. června 2019 platí, že je na uvážení věřitele, zda bude svou pohledávku v oddlužení uplatňovat jako zajištěnou, nebo ji přihlásí bez práva na „přednostní“ uspokojení, neboť je pro něj z ekonomického hlediska výhodnější být uspokojen jako věřitel nezajištěný; oba způsoby uspokojení kombinovat nelze.

Soud: Nejvyšší soud

Datum rozhodnutí: 02.12.2021

Spisová značka: 29 NSČR 125/2020

Číslo rozhodnutí: 92

Číslo sešitu: 9

Typ rozhodnutí: Usnesení

Hesla: Insolvence, Nepoctivý záměr, Oddlužení

Předpisy: § 104 IZ
§ 395 odst. 1 písm. a) IZ
§ 398 odst. 2 IZ
§ 398 odst. 4 IZ
§ 412 odst. 1 písm. b) IZ

Druh: Rozhodnutí ve věcech občanskoprávních, obchodních a správních

Dotčená rozhodnutí:

Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 28. 7. 2011, sen. zn. 29 NSCR 14/2009, uveřejněné pod číslem 14/2012 Sbírky soudních rozhodnutí a stanovisek, část občanskoprávní a obchodní

Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 30. 4. 2013, sen. zn. 29 NSCR 45/2010, uveřejněné pod číslem 86/2013 Sbírky soudních rozhodnutí a stanovisek, část občanskoprávní a obchodní

Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 17. 6. 2015, sen. zn. 29 NSCR 47/2013, uveřejněné pod číslem 24/2016 Sbírky soudních rozhodnutí a stanovisek, část občanskoprávní a obchodní

Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 30. 11. 2011, sen. zn. 29 NSCR 16/2011, uveřejněné pod číslem 54/2012 Sbírky soudních rozhodnutí a stanovisek, část občanskoprávní a obchodní

Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 27. 11. 2014, sen. zn. 29 NSCR 39/2014, uveřejněné pod číslem

39/2015 Sbírky soudních rozhodnutí a stanovisek, část občanskoprávní a obchodní

Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 28. 3. 2012, sen. zn. 29 NSCR 32/2011, uveřejněné pod číslem 112/2012 Sbírky soudních rozhodnutí a stanovisek, část občanskoprávní a obchodní

Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 27. 3. 2018, sen. zn. 29 NSCR 34/2016, uveřejněné pod číslem 90/2019 Sbírky soudních rozhodnutí a stanovisek, část občanskoprávní a obchodní

Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 29. 8. 2018, sen. zn. 29 NSCR 150/2016, uveřejněné pod číslem 91/2019 Sbírky soudních rozhodnutí a stanovisek, část občanskoprávní a obchodní

Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 31. 1. 2019, sen. zn. 29 NSCR 37/2017

Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 30. 3. 2020, sen. zn. 29 NSCR 43/2019

Sbírkový text rozhodnutí:

Nejvyšší soud zamítl dovolání věřitele T. s. r. o. proti usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 2. 10. 2020.

I.
Dosavadní průběh řízení

1. Usnesením ze dne 9. 7. 2020, Krajský soud v Českých Budějovicích (dále jen „insolvenční soud“) mimo jiné:

[1] Rozhodl, že dlužnice (L. Š.) je oprávněna podat návrh na povolení oddlužení (bod I. výroku).

[2] Schválil zprávy o přezkumu (bod II. výroku).

[3] Zamítl námitky věřitele T. s. r. o. (dále jen „věřitel T“) [body III. a IV. výroku].

[4] Schválil oddlužení dlužnice plněním splátkového kalendáře se zpeněžením majetkové podstaty (bod V. výroku).

2. Insolvenční soud vyšel z toho, že:

[1] Dlužnice podala dne 18. 11. 2019 insolvenční návrh spojený s návrhem na povolení oddlužení, zveřejněný v insolvenčním rejstříku dne 19. 11. 2019.

[2] Usnesením ze dne 22. 11. 2019, zveřejněným v insolvenčním rejstříku téhož dne, mimo jiné zjistil úpadek dlužnice, povolil jeho řešení oddlužením a insolvenčním správcem ustanovil Mgr. V. T.

[3] Podáním ze dne 6. 4. 2020, zveřejněným v insolvenčním rejstříku dne 15. 4. 2020 (B-15), uplatnil věřitel T námitky „proti zprávě o přezkumu a zprávě pro oddlužení“ a navrhl neschválit oddlužení, neboť dlužnice podle něj podáním návrhu na povolení oddlužení sledovala nepoctivý záměr. Věřitel T zejména namítal, že dlužnice v insolvenčním návrhu „zamlčela“ probíhající řízení o pozůstalosti po jejím zemřelém otci (T. H.) a že záměrně neuhradila dluh vůči své právní zástupkyni (JUDr. K. D. K., Ph.D.) ve výši 10 000 Kč (pohledávka přihlášená do insolvenčního řízení přihláškou pohledávky P1-1) za účelem vytvoření mnohosti věřitelů.

[4] Věřitel T nabídl dlužnici, že převezme její dluhy vůči věřitelům (pohledávky přihlášené do

insolvenčního řízení přihláškami pohledávek P1-1 a P5-1) se slevou a splátkami, což dlužnice nepřijala.

[5] Dne 15. 6. 2020 se konala schůze věřitelů, na níž žádný ze způsobů oddlužení nezískal potřebnou většinu hlasujících věřitelů.

3. Na výše uvedeném základě insolvenční soud – vycházeje z ustanovení § 389, § 395 odst. 1, § 397 odst. 2, § 398a odst. 4 a 6, § 402 odst. 3 a 5, § 403 odst. 1 a 2, § 404, § 405, § 406 a § 411 zákona č. 186/2006 Sb., o úpadku a způsobech jeho řešení (insolvenčního zákona) – dospěl k následujícím závěrům.

4. Nabyde-li dlužnice majetek v pozůstalostním („dědickém“) řízení, „připadne“ tento majetek do majetkové podstaty k uspokojení věřitelů dlužnice a věřitelé tudíž nebudou na svých právech zkráceni.

5. Nepoctivý záměr dlužnice nelze dovozovat pouze ze skutečnosti, že podala návrh na povolení oddlužení a hodlá docílit osvobození od placení zbytku pohledávek, neboť to je „sama podstata“ insolvenčního řízení.

6. Nepoctivý záměr nelze dovozovat ani z nepřijetí nabídky věřitele T spočívající v převzetí dluhu vůči ostatním věřitelům dlužnice. Tvrzení věřitele T, že si dlužnice úpadek přivodila záměrným nezaplacením pohledávky P1, je nepodložené a spekulativní. Dlužnice podala „legitimní“ návrh na povolení oddlužení a v insolvenčním řízení lze předpokládat plné uspokojení přihlášených pohledávek.

7. Insolvenční soud nezjistil žádné skutečnosti odůvodňující odmítnutí nebo zamítnutí návrhu na povolení oddlužení, a proto oddlužení schválil plněním splátkového kalendáře se zpeněžením majetkové podstaty.

8. K odvolání věřitele T Vrchní soud v Praze usnesením ze dne 2. 10. 2020, potvrdil usnesení insolvenčního soudu v napadeném bodu V. výroku.

9. Odvolací soud – vycházeje z ustanovení § 395 odst. 1 písm. a/ a b/, § 405 odst. 1 a § 412 odst. 1 písm. b/ insolvenčního zákona a odkazuje na judikaturu Nejvyššího soudu – dospěl po přezkoumání usnesení insolvenčního soudu k následujícím závěrům.

10. Nabyde-li dlužnice jako dědička „část aktiv“ po svém zemřelém otci, budou tato aktiva v insolvenčním řízení zpeněžena a použita k uspokojení insolvenčních věřitelů. Dlužnice probíhající řízení o pozůstalosti „nezamlčela“, neboť je „zmínila“ v seznamu majetku „ze dne 12. 11. 2019“ [jde o přílohu č. 1 k insolvenčnímu návrhu zveřejněnou v insolvenčním rejstříku dne 19. 11. 2019 (A-2)].

11. Odvolací soud shodně s insolvenčním soudem neshledal skutečnosti, které by bránily řešení úpadku dlužnice oddlužením, zejména, že by dlužnice byla při podání návrhu na povolení oddlužení vedena nepoctivým záměrem.

II.
Dovolání a vyjádření k němu

12. Proti usnesení odvolacího soudu podal věřitel T dovolání, jehož přípustnost vymezuje ve smyslu ustanovení § 237 zákona č. 99/1963 Sb., občanského soudního řádu (dále též jen „o. s. ř.“), argumentem, že napadené rozhodnutí závisí na vyřešení právní otázky, která doposud nebyla v rozhodovací praxi dovolacího soudu vyřešena. Dovolatel namítá, že napadené rozhodnutí spočívá na nesprávném právním posouzení věci (dovolací důvod podle § 241a odst. 1 o. s. ř.), a požaduje, aby

Nejvyšší soud zrušil rozhodnutí soudů obou stupňů a věc vrátil insolvenčnímu soudu k dalšímu řízení.

13. Dovolatel namítá, že odvolací soud nesprávně zhodnotil otázku poctivosti dlužnice při podání návrhu na povolení oddlužení. Nepoctivý záměr dlužnice shledává v tom, že uspokojení jeho zajištěných pohledávek „bude kráceno“, neboť „aktiva z dědictví“ nelze k uspokojení jeho pohledávek použít, zatímco nezajištění věřitelé budou uspokojeni zcela. Tento „hrubý nepoměr“ uspokojení zajištěných a nezajištěných pohledávek odporuje principu poměrného uspokojení věřitelů a návrh, který tento nepoměr „sleduje“, je veden nepoctivým záměrem.

14. Dlužnice považuje argumentaci dovolatele za „naprosto bezpředmětnou“, jelikož z ní nijak neplyne, na základě jakých konkrétních okolností lze důvodně předpokládat, že je oddlužením sledován nepoctivý záměr. Podotýká, že dovolatel měl způsob uplatnění pohledávky v insolvenčním řízení (jako zajištěné) plně ve své dispozici; uvádí též, že řízení o pozůstalosti po svém otci nezamlčela.

15. Nejvyšší soud nepřehlédl, že dovolatel doplnil dovolání podáním datovaným dne 17. 5. 2021 (B-64), zveřejněným v insolvenčním rejstříku dne 20. 5. 2021, jakož i podáním datovaným dne 3. 6. 2021 (B-65), zveřejněným v insolvenčním rejstříku téhož dne. Argumenty, jež dovolatel danými podáními (případně) uplatnil coby obsahově nové, však jsou pro dovolací přezkum právně bezvýznamné. Měnit dovolací důvody totiž lze jen v době trvání lhůty k dovolání (srov. 242 odst. 4 o. s. ř.) a doplňující podání tuto podmínku nesplňují (srov. např. důvody rozsudku Nejvyššího soudu ze dne 8. 6. 2011, sp. zn. 29 Cdo 601/2008, uveřejněného pod číslem 148/2011 Sbírky soudních rozhodnutí a stanovisek).

III.
Přípustnost dovolání

16. Rozhodné znění občanského soudního řádu pro dovolací řízení (v aktuálním znění) se podává z bodu 2., článku II, části první zákona č. 296/2017 Sb., kterým se mění zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 292/2013 Sb., o zvláštních řízeních soudních, ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony.

17. Dovolání v dané věci je přípustné podle ustanovení § 237 o. s. ř., když pro ně neplatí žádné z omezení přípustnosti dovolání vypočtených v § 238 o. s. ř., a v posouzení dovoláním předestřené právní otázky jde o věc dovolacím soudem v poměrech insolvenčního zákona ve znění účinném od 1. 6. 2019 dosud neřešenou.

IV.
Důvodnost dovolání

18. Vady řízení, k nimž Nejvyšší soud u přípustného dovolání přihlíží z úřední povinnosti (§ 242 odst. 3 o. s. ř.), nejsou dovoláním namítány a ze spisu se nepodávají. Nejvyšší soud se proto zabýval tím, zda je dán dovolací důvod uplatněný dovolatelem, tedy správností právního posouzení věci odvolacím soudem.

19. Skutkový stav věci, jak byl zjištěn soudy nižších stupňů, dovoláním nebyl (ani nemohl být) zpochybněn a Nejvyšší soud z něj při dalších úvahách vychází.

20. Pro další úvahy Nejvyššího soudu je podstatné, že podle obsahu insolvenčního spisu věřitel T přihlásil do insolvenčního řízení vedeného vůči dlužnici zajištěnou pohledávku ve výši 7 504 712,95 Kč (4 731 600,93 Kč jistina, 2 773 112,02 Kč příslušenství) přihláškou pohledávky P2-1 (přičemž co

do částky 1 796 442,38 Kč jde o pohledávku vykonatelnou) a nezajištěnou pohledávku ve výši 31 556,80 Kč přihláškou pohledávky P3-1. Podle zprávy o přezkumu a seznamu přihlášených pohledávek datovaných dne 20. 2. 2020 a zveřejněných v insolvenčním rejstříku dne 24. 2. 2020 (B-5) dlužnice a insolvenční správce popřeli pravost obou přihlášených pohledávek věřitele T.

21. Insolvenční soud rozsudkem ze dne 22. 9. 2020, jenž nabyl právní moci dne 21. 10. 2020, částečně odmítl a ve zbytku zamítl žalobu dlužnice a insolvenčního správce na určení pravosti zajištěné pohledávky (P2) věřitele T (body I. a II. výroku rozsudku). Insolvenční soud dále pod bodem I. výroku rozsudku ze dne 2. 10. 2020, jenž nabyl právní moci dne 3. 11. 2020, určil, že nezajištěná pohledávka (P3) věřitele T není po právu.

22. V návaznosti na výsledek incidenčního sporu o pravost zajištěné pohledávky (P2) věřitele T dlužnice a insolvenční správce vzali zpět své popření pohledávky v rozsahu, v němž jde o pohledávku nevykonatelnou (B-47, B-48); pohledávka P2 věřitele T tak je v plném rozsahu zjištěna jako zajištěná [§ 201 odst. 1 písm. c/ a d/, § 410 odst. 1 insolvenčního zákona, srov. též upravený seznam přihlášených pohledávek (B-49)].

23. Právní posouzení věci je obecně nesprávné, jestliže odvolací soud posoudil věc podle právní normy, jež na zjištěný skutkový stav nedopadá, nebo právní normu, sice správně určenou, nesprávně vyložil, případně ji na daný skutkový stav nesprávně aplikoval.

24. Pro další úvahy Nejvyššího soudu jsou rozhodná následující ustanovení insolvenčního zákona ve znění účinném od 1. června 2019 (pro věc rozhodném):

§ 104

(1) Podá-li insolvenční návrh dlužník, je povinen k němu připojit

a) seznam svého majetku včetně svých pohledávek s uvedením svých dlužníků (dále jen „seznam majetku“),

(…)

(2) V seznamu majetku je dlužník povinen označit jednotlivě svůj majetek, včetně pohledávek. U pohledávek stručně uvede skutečnosti, na kterých se zakládají, a uvede jejich výši; výslovně se dále vyjádří k jejich dobytnosti. U majetku, včetně pohledávek, o kterých probíhá soudní nebo jiné řízení, nebo ohledně nichž již bylo příslušným orgánem rozhodnuto, dlužník tato řízení (rozhodnutí) označí.

§ 395

(1) Insolvenční soud zamítne návrh na povolení oddlužení, jestliže se zřetelem ke všem okolnostem lze důvodně předpokládat,

a) že jím je sledován nepoctivý záměr, nebo

(…)

§ 398

(1) Oddlužení lze provést zpeněžením majetkové podstaty nebo plněním splátkového kalendáře se zpeněžením majetkové podstaty.

(2) Při oddlužení zpeněžením majetkové podstaty se postupuje obdobně podle ustanovení o zpeněžení majetkové podstaty v konkursu a zpeněžení majetkové podstaty při oddlužení má tytéž účinky jako zpeněžení majetkové podstaty v konkursu. Není-li dále stanoveno jinak, při tomto způsobu oddlužení do majetkové podstaty nenáleží majetek, který dlužník nabyl v průběhu insolvenčního řízení poté, co nastaly účinky schválení oddlužení. Zajištění věřitelé se uspokojují jen z výtěžku zpeněžení zajištění.

(3) Při oddlužení plněním splátkového kalendáře se zpeněžením majetkové podstaty je dlužník povinen vydat insolvenčnímu správci majetek náležející do majetkové podstaty ke zpeněžení postupem obdobným podle ustanovení o zpeněžení majetkové podstaty v konkursu a dále do doby podání zprávy o splnění oddlužení měsíčně splácet nezajištěným věřitelům ze svých příjmů částku ve stejném rozsahu, v jakém z nich mohou být při výkonu rozhodnutí nebo při exekuci uspokojeny přednostní pohledávky.

(4) Nestačí-li částka podle odstavce 3 k uspokojení všech pohledávek za majetkovou podstatou a pohledávek jim postavených na roveň, uspokojí se nejdříve odměna a hotové výdaje insolvenčního správce, poté pohledávky věřitelů na výživném ze zákona, jestliže vznikly po rozhodnutí o úpadku, poté pohledávka podle § 390a odst. 5, poté záloha na úhradu odměny a hotových výdajů insolvenčního správce, poté ostatní pohledávky věřitelů na výživném ze zákona, poté pohledávky státu za náhradní výživné podle jiného zákona a poté náklady spojené s udržováním a správou majetkové podstaty. Ostatní pohledávky za majetkovou podstatou a pohledávky jim postavené na roveň se uspokojí poměrně. Po uspokojení těchto pohledávek rozvrhne dlužník prostřednictvím insolvenčního správce částku podle odstavce 3 mezi nezajištěné věřitele podle poměru jejich pohledávek způsobem určeným v rozhodnutí insolvenčního soudu o schválení oddlužení. Zajištění věřitelé se uspokojí jen z výtěžku zpeněžení zajištění; při tomto zpeněžení se postupuje obdobně podle ustanovení o zpeněžení zajištění v konkursu.

(…)

§ 412
Povinnosti dlužníka po schválení oddlužení

(1) Po dobu trvání účinků schválení oddlužení plněním splátkového kalendáře je dlužník povinen

(…)

b) hodnoty získané dědictvím, darem a z neúčinného právního úkonu, jakož i majetek, který dlužník neuvedl v seznamu majetku, ač tuto povinnost měl, vydat insolvenčnímu správci ke zpeněžení a výtěžek, stejně jako jiné své mimořádné příjmy, použít k mimořádným splátkám nad rámec splátkového kalendáře; za mimořádný příjem se nepovažují plnění z pojistných smluv o škodovém pojištění a plnění z titulu práva na náhradu majetkové a nemajetkové újmy,

(…)

25. V této podobě platila citovaná ustanovení insolvenčního zákona již v době zahájení insolvenčního řízení na majetek dlužnice (19. 11. 2019) a od té doby změn nedoznala.

26. Judikatura Nejvyššího soudu se ohledně posuzování poctivosti záměru dlužníka při podání návrhu na povolení oddlužení ustálila v závěrech, podle kterých:

[1] Ustanovení § 395 odst. 1 písm. a/ insolvenčního zákona patří k právním normám s relativně neurčitou hypotézou, to jest k právním normám, jejichž hypotéza není stanovena přímo právním předpisem a které tak přenechávají soudu, aby podle svého uvážení v každém jednotlivém případě vymezil sám hypotézu právní normy ze širokého, předem neomezeného okruhu okolností. K tomu srov. usnesení Nejvyššího soudu ze dne 28. 7. 2011, sen. zn. 29 NSČR 14/2009, uveřejněné pod číslem 14/2012 Sbírky soudních rozhodnutí a stanovisek.

[2] Jednou z nejdůležitějších povinností dlužníka podávajícího insolvenční návrh spojený s návrhem na povolení oddlužení je připojit k insolvenčnímu návrhu seznam svého majetku (§ 104 odst. 1 písm. a/ insolvenčního zákona) obsahující všechny předepsané náležitosti (§ 104 odst. 2 insolvenčního zákona). Význam, jaký má splnění této povinnosti pro insolvenční řízení, je zdůrazněn i požadavkem, aby se dlužník tzv. „osobně zaručil" za správnost a úplnost takového seznamu tím, že jej podepíše a výslovně uvede, že seznam majetku je správný a úplný (§ 104 odst. 4 insolvenčního zákona). Neuvede-li dlužník v seznamu svého majetku podstatnou část svého majetku (čímž popře pravdivost jím podepsaného prohlášení o správnosti a úplnosti seznamu majetku), je to (ve shodě se závěry obsaženými především v usnesení Nejvyššího soudu ze dne 30. 4. 2013, sen. zn. 29 NSČR 45/2010, uveřejněným pod číslem 86/2013 Sbírky soudních rozhodnutí a stanovisek) podkladem pro závěr, že dosavadní výsledky řízení dokládají lehkomyslný nebo nedbalý přístup dlužníka k plnění povinností v insolvenčním řízení (§ 395 odst. 2 písm. b/ insolvenčního zákona, ve znění účinném do 31. 12. 2013, nyní § 395 odst. 2 insolvenčního zákona). Kdyby se prokázalo, že se tak stalo úmyslně, bylo by již na tomto základě možné důvodně předpokládat, že dlužník sleduje podáním návrhu na oddlužení nepoctivý záměr (srov. usnesení Nejvyššího soudu ze dne 17. 6. 2015, sen. zn. 29 NSČR 47/2013, uveřejněné pod číslem 24/2016 Sbírky soudních rozhodnutí a stanovisek).

[3] V samotném podání insolvenčního návrhu bez dalšího nepoctivost shledávat nelze a insolvenční zákon v žádném ze svých ustanovení s tím ani nepočítá. K tomu srov. usnesení Nejvyššího soudu ze dne 31. 1. 2019, sen. zn. 29 NSČR 37/2017.

27. V usnesení ze dne 30. 3. 2020, sen. zn. 29 NSČR 43/2019, uveřejněném v časopise Soudní judikatura č. 4, ročník 2021, pod číslem 43, Nejvyšší soud dále vysvětlil, že podle ustanovení § 412 odst. 1 písm. b/ insolvenčního zákona je dlužník povinen použít ve své podstatě jakékoli mimořádné majetkové hodnoty legálně (srov. usnesení Nejvyššího soudu ze dne 30. 8. 2018, sen. zn. 29 NSČR 227/2016) získané či „navrácené" do majetkové podstaty po schválení oddlužení (nebo následně zjištěné a dříve dlužníkem neuvedené) [srov. usnesení Nejvyššího soudu ze dne 29. 2. 2016, sen. zn. 29 NSČR 33/2016, uveřejněné pod číslem 39/2017 Sbírky soudních rozhodnutí a stanovisek (dále jen „R 39/2017")] nad rámec pravidelných splátek dle splátkového kalendáře k uspokojení nezajištěných věřitelů, a to prostřednictvím insolvenčního správce (srov. R 39/2017, usnesení Nejvyššího soudu ze dne 31. 10. 2017, sen. zn. 29 NSČR 162/2017, nebo usnesení Nejvyššího soudu ze dne 30. 11. 2017, sen. zn. 29 NSČR 49/2016). Tyto mimořádné majetkové hodnoty pak mohou představovat jak přímo finanční prostředky, které lze použít na mimořádné splátky bez dalšího, tak mohou mít i podobu jiného majetku, který je třeba teprve „převést" na finanční ekvivalent, tedy jej zpeněžit. Mezi takové hodnoty přitom patří i aktiva získaná v dědictví (opětovně srov. R 39/2017).

28. Z výše ustaveného judikaturního rámce se podává, že nepoctivý záměr dlužníka je třeba vždy zkoumat v každém konkrétním případě samostatně při zohlednění všech skutečností, které v insolvenčním řízení vyjdou najevo; okruh okolností přitom není předem omezen. Nepoctivý záměr dlužníka přitom není možné shledat pouze na základě skutečnosti, že dlužník podal insolvenční návrh spojený s návrhem na povolení oddlužení. Nejvyšší soud nemá žádných pochyb o správnosti závěru soudů nižších stupňů, že dlužnice nesledovala návrhem na povolení oddlužení nepoctivý záměr, když v seznamu majetku (A-2) o probíhajícím řízení o pozůstalosti pravdivě informovala. Správný je i závěr, že hodnoty (případně) získané v dědictví budou použity k mimořádné splátce nad rámec

splátkového kalendáře.

29. Judikatura Nejvyššího soudu se v poměrech insolvenčního zákona ve znění před účinností zákona č. 31/2019 Sb. ohledně způsobu uplatnění zajištěné pohledávky a jejím uspokojení v insolvenčním řízení ustálila v závěrech, podle kterých:

> [1] I zajištění věřitelé uplatňují své pohledávky v insolvenčním řízení přihláškou pohledávky [srov. usnesení Nejvyššího soudu ze dne 30. 11. 2011, sen. zn. 29 NSČR 16/2011, uveřejněné pod číslem 54/2012 Sbírky soudních rozhodnutí a stanovisek (dále jen „R 54/2012“), a ze dne 27. 11. 2014, sen. zn. 29 NSČR 39/2014, uveřejněné pod číslem 39/2015 Sbírky soudních rozhodnutí a stanovisek].
>
> [2] Je zcela na věřiteli (v souladu s dispoziční zásadou), zda vůbec v insolvenčním řízení uplatní právo na uspokojení své pohledávky ze zajištění. Je-li pro věřitele výhodnější (posuzováno z ekonomického hlediska) neuplatnit právo na uspokojení ze zajištění, nemůže být jen v takovém způsobu jednání věřitele spatřována jakákoli spekulace či dokonce šikana dlužníka. Zástavní věřitel se tedy může rozhodnout, že právo na uspokojení ze zajištění neuplatní (nepřihlásí) v insolvenčním řízení vůbec, bez zřetele k tomu, že mu zástavní právo náleží (trvá) podle předpisů, podle kterých bylo zřízeno. K tomu srov. R 54/2012, usnesení Nejvyššího soudu ze dne 28. 3. 2012, sen. zn. 29 NSČR 32/2011, uveřejněné pod číslem 112/2012 Sbírky soudních rozhodnutí a stanovisek, usnesení Nejvyššího soudu ze dne 27. 3. 2018, sen. zn. 29 NSČR 34/2016, uveřejněné pod číslem 90/2019 Sbírky soudních rozhodnutí a stanovisek (dále jen „R 90/2019“), nebo usnesení Nejvyššího soudu ze dne 29. srpna 2018, sen. zn. 29 NSČR 150/2016, uveřejněné pod číslem 91/2019 Sbírky soudních rozhodnutí a stanovisek (dále jen „R 91/2019“).
>
> [3] Je-li úpadek dlužníka řešen oddlužením a je-li způsobem oddlužení plnění splátkového kalendáře, pak věřitel, který v insolvenčním řízení uplatnil vůči dlužníku, jenž je jeho osobním i zástavním dlužníkem, pohledávku s právem na uspokojení ze zpeněžení zástavy (zajištění), se uspokojí (může uspokojit) jen z výtěžku zpeněžení zástavy (zajištění); to platí bez zřetele k tomu, že výtěžek zpeněžení zástavy (zajištění) nepostačuje k plnému uspokojení pohledávky takového zajištěného věřitele. Jen tehdy, je-li úpadek dlužníka řešen oddlužením a je-li způsobem oddlužení zpeněžení majetkové podstaty, se ta část pohledávky zajištěného věřitele, která nebyla uspokojena z výtěžku zpeněžení zajištění, uspokojí (z výtěžku zpeněžení ostatního majetku náležejícího do majetkové podstaty dlužníka) stejně jako ostatní nezajištěné pohledávky; je tomu tak proto, že při oddlužení zpeněžením majetkové podstaty se postupuje obdobně podle ustanovení o zpeněžení majetkové podstaty v konkursu a zpeněžení majetkové podstaty při oddlužení má tytéž účinky jako zpeněžení majetkové podstaty v konkursu (§ 398 odst. 2 věta první insolvenčního zákona) [srov. R 91/2019].
>
> [4] Zástavní věřitel, který přihlásil pohledávku zajištěnou zástavním právem do insolvenčního řízení, se i v průběhu insolvenčního řízení může vzdát zástavního práva (způsobem předjímaným předpisy, podle nichž bylo zřízeno). Může rovněž kdykoli v průběhu insolvenčního řízení „vzít zpět“ právo na „přednostní“ uspokojení pohledávky ze zajištění (ze zpeněžení zástavy), a to bez zřetele k tomu, že se současně nevzdal zástavního práva. Věřiteli, jehož pohledávka byla (již) zjištěna jako zajištěná, při schválení oddlužení plněním splátkového kalendáře nevzniká po zpětvzetí práva na uspokojení ze zajištění právo na uspokojení pohledávky s ostatními nezajištěnými věřiteli. Zajištěný věřitel, který vzal právo na uspokojení pohledávky ze zajištění v plném rozsahu zpět do skončení přezkumného jednání o této pohledávce, se při oddlužení plněním splátkového kalendáře uspokojuje s ostatními nezajištěnými věřiteli jako nezajištěný věřitel (srov. R 90/2019).

30. Nejvyšší soud nemá žádných pochyb o tom, že uvedené závěry ohledně způsobu uplatnění a uspokojení zajištěného věřitele v insolvenčním řízení platí i v poměrech insolvenčního zákona ve znění od 1. června 2019 s tou podstatnou odchylkou, že insolvenční zákon výslovně stanovil pro oba (nově modifikované) způsoby oddlužení ve smyslu ustanovení § 398 odst. 1 insolvenčního zákona (oddlužení zpeněžením majetkové podstaty a oddlužení plněním splátkového kalendáře se zpeněžením majetkové podstaty), že zajištění věřitelé se uspokojují jen z výtěžku zpeněžení zajištění (§ 398 odst. 2 věta poslední a odst. 4 věta poslední insolvenčního zákona). Již ze samotného znění insolvenčního zákona se tak nyní jednoznačně podává, že zajištění věřitelé nemohou být v oddlužení uspokojeni jiným způsobem; zejména se v případě oddlužení plněním splátkového kalendáře se zpeněžením majetkové podstaty neúčastní splátkového kalendáře a nemohou tak být uspokojeni spolu s nezajištěnými věřiteli (ani) v rámci mimořádné splátky nad rámec splátkového kalendáře (§ 412 odst. 1 písm. b/ insolvenčního zákona).

31. Jinak řečeno, i v poměrech insolvenčního zákona účinného od 1. 6. 2019 platí, že je na uvážení věřitele, zda bude svou pohledávku v oddlužení uplatňovat jako zajištěnou, nebo ji přihlásí bez práva na „přednostní“ uspokojení, neboť je pro něj z ekonomického hlediska výhodnější být uspokojen jako věřitel nezajištěný; oba způsoby uspokojení kombinovat nelze. Volba, zda svou pohledávku P2 dovolatel přihlásí jako zajištěnou (popřípadě zda vezme právo na uspokojení pohledávky ze zajištění v plném rozsahu zpět do skončení přezkumného jednání, čímž se rozumí skončení osobního jednání insolvenčního správce s dlužníkem, srov. § 410 odst. 2 větu druhou insolvenčního zákona), tak byla pouze na něm a jím zvolený postup při uplatnění pohledávky (který vede k menší míře uspokojení) nelze přičítat k tíži dlužnice.

32. Jelikož se dovolateli prostřednictvím uplatněného dovolacího důvodu nepodařilo zpochybnit správnost napadeného rozhodnutí, Nejvyšší soud, aniž nařizoval jednání (§ 243a odst. 1 věta první o. s. ř.), dovolání zamítl (§ 243d písm. a/ o. s. ř.).